

Топчій В.В.,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
директор Навчально-наукового інституту права
Університету державної фіскальної служби України

УДК 343.1(477)(075.8)
DOI <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2019.2.23>

КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ НЕРОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із важливих питань, яке може вплинути на хід кримінального провадження, завдати шкоди правам, свободам та законним інтересам учасників кримінального судочинства, стати на заваді встановлення обставин, що підлягають доказуванню та мають неабияке значення для кримінального провадження, є розголошення відомостей, одержаних під час досудового розслідування. Щоб запобігти цьому, законом встановлена заборона розголошувати такі відомості, а в разі необхідності окремі відомості можна розголосити лише з дозволу слідчого або прокурора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дотримання таємниці досудового провадження, недопущення розголошення даних, що стали відомі органам розслідування, постійно перебуває в полі зору науковців і практичних працівників. До цього питання звертались у своїх працях такі українські і зарубіжні автори, як В. Волошина, І. Гора, А. Крилов, І. Кутазова, М. Погорельський, Ю. Татаров, П. Тепляшкін, Л. Удалова та інші.

Однак питання, пов'язані з нормами, що стосуються нерозголошення відомостей досудового розслідування за чинним Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України), потребують подальшого дослідження й удосконалення.

Формулювання мети та завдань дослідження. Метою цієї статті є дослідження окремих питань, пов'язаних із нерозголошенням відомостей досудового розслідування, та внесення пропозицій до норм чинного КПК України.

Предметом дослідження є діяльність органів досудового розслідування щодо недопущення розголошення даних.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі діяльності органів досудового розслідування та осіб, які звертаються із запитом щодо надання інформації.

Виклад основного матеріалу. Нерозголошення відомостей досудового розслідування (таємниця досудового розслідування) у кримінальному процесуальному праві, як правило, розглядається в системі загальних положень досудового розслідування [1, с. 201]. Поряд із кримінальними процесуаль-

ними проблемами забезпечення нерозголошення відомостей досудового розслідування перебувають і питання криміналістичного забезпечення таємниці досудового слідства. Наприклад, В.Г. Лісогор вважає, що криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства включає комплексні взаємопов'язані заходи організаційного та тактичного характеру [2, с. 15].

Відповідно до положень ст. 222 КПК України [3] відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим. Водночас у ч. 2 визначено припис про те, що в необхідних випадках слідчий, прокурор попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу, а їх незаконне розголошення тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом.

Варто зазначити, що положеннями КПК України не передбачено спеціального визначення терміна «відомості досудового розслідування».

Натомість недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування доцільно розглядати як визначений кримінальним процесуальним законом та процесуально закріплений у матеріалах кримінального провадження обов'язок осіб, яким стала відома інформація (відомості) досудового розслідування, у зв'язку з участю у ньому, не розголошувати такі відомості без дозволу слідчого або прокурора.

Отже, надання відомостей досудового розслідування у кримінальному провадженні належить до повноважень слідчого або прокурора.

Як і будь-який кримінальний процесуальний інститут, правові положення, визначені ст. 222 КПК України, тісно пов'язані з нормами КПК, які створюють механізми реалізації приписів про нерозголошення відомостей досудового розслідування. Водночас їхні окремі елементи виступають процесуальними гарантіями забезпечення таємниці досудового розслідування. Державним органам і посадовим особам кримінальні процесуальні гарантії забезпечують можливість виконання своїх обов'язків та використання наданих повноважень для виконання завдань кримінального провадження, а іншим учасникам кримінального процесу – реально використовувати надані їм процесуальні засоби для охорони прав, свобод і законних інтересів [4, с. 56].

Аналізуючи норми кримінального процесуального законодавства, доцільно виділити такі гарантії нерозголошення відомостей досудового розслідування [5]:

1) нормативно-правові приписи та формулювання правових заборон розголошувати без дозволу органів досудового розслідування та прокурора інформацію, здобуту під час кримінального провадження, які викладені в нормах кримінального та кримінального процесуального законодавства;

2) процесуальна діяльність суб'єктів кримінального провадження, яка має на меті забезпечити режим таємниці досудового розслідування;

3) процесуальна форма документів, які складаються у зв'язку з попередженням учасників кримінального провадження про недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування під загрозою кримінальної відповідальності;

4) предмет та обсяг інформації, отриманої під час досудового розслідування, щодо якої забезпечується режим нерозголошення;

5) процесуальний статус суб'єктів кримінального процесу, зокрема їхній процесуальний обов'язок не розголошувати відомості досудового розслідування;

6) засади кримінального провадження, які визначають підґрунтя забезпечення таємниці досудового розслідування;

7) строки дії заборони розголошувати відомості досудового розслідування;

8) процесуальні можливості органів досудового розслідування та прокурора застосовувати заходи забезпечення кримінального провадження з метою реалізації положень, визначених ст. 222 КПК.

З огляду на процесуальну діяльність органів досудового розслідування в системі МВС України правові гарантії нерозголошення відомостей досудового розслідування визначаються й у відомчих нормативно-правових актах. Зокрема, Наказом МВС України № 570 від 06 липня 2017 р. «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України», затвердженим Міністерством юстиції України 27 липня 2017 року № 918/30786, закріплено положення про те, що начальник слідчого відділу організовує висвітлення в засобах масової інформації стану розслідування окремих кримінальних правопорушень з урахуванням таємниці досудового розслідування, а слідчий зобов'язаний не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу охоронювану законом таємницю, інформацію про приватне (особисте і сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті під час розслідування кримінальних правопорушень [6]. У зв'язку із цим у літературі зустрічаються пропозиції щодо доповнення КПК статтями, які б визначали обов'язки слідчого, керівника органу досудового розслідування, слідчого судді, суду під час реалізації своїх повноважень не розголошувати відомості, що становлять таємницю, яка охороняється законом, отримані під час кримінального провадження [7, с. 156]. Із таким твердженням можливо погодитись лише частково, оскільки його нормативне закріплення

не узгоджується з положеннями ч. 1 ст. 222 КПК України щодо процесуальної можливості слідчого, прокурора визначати обсяг та характер відомостей, які підлягають або не підлягають розголошенню. Доцільно звернути увагу і на деяку логічну суперечність викладу тез у ч. 1 та ч. 2 ст. 222 КПК. Оскільки законом не надано відповіді на питання, які відомості досудового розслідування можна розголошувати і якою є форма отримання відповідного дозволу на розголошення відомостей учасником кримінального провадження.

Продовжуючи дослідження окреслених нами питань, зазначимо, що однією з гарантій забезпечення нерозголошення відомостей досудового розслідування є процесуальна форма попередження про обов'язок не розголошувати відомості досудового розслідування і процесуальний документ, який при цьому має бути складений або у якому такий факт має бути відображений. Адже дійсно, з метою подолання розбіжностей під час документування факту попередження про нерозголошення відомостей оперативно-розшукової діяльності і досудового розслідування назву документа необхідно визначити в законі [8, с. 10].

Варто зазначити, що одним із критеріїв віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування потрібно брати до уваги те, що розголошена інформація може ганьбити людину, принижувати її честь та гідність. Також наголошуємо на тому, що особливій уваги потребує нерозголошення не тільки про сам факт вчинення кримінального правопорушення, а також і про форми та методи оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій та проведення невідкладних процесуальних дій тощо.

Потрібно зважати безпосередньо на наявність об'єктивних підстав, що дійсно можуть зашкодити повноті та неупередженості розслідування.

Варто зауважити, що розголошення даних досудового розслідування допускається лише у визначеному обсязі, за умови, що розголошення не суперечить інтересам досудового розслідування і не пов'язане з порушенням прав і законних інтересів учасників кримінального судочинства, а розголошення відомостей про приватне життя учасників кримінального судочинства третім особам або засобам масової інформації можливе лише у виняткових випадках і лише за згодою тієї особи, якої вони стосуються.

На нашу думку, згоду особи, стосовно якої розголошуються відомості досудового розслідування, доцільно в паперовій формі долучати до матеріалів кримінального провадження.

У свою чергу, звертаємо увагу, що відповідно до кримінально-процесуального законодавства не визначено, в якій формі повинне бути здійснене попередження слідчим (прокурором) осіб, які брали участь у провадженні слідчих дій або були присутніми при цьому, про обов'язок не розголошувати без його дозволу даних досудового слідства. Вважаємо, що доцільно здійснювати дане попередження в письмовій формі та, як наслідок, долучати до матеріалів кримінального провадження.

Працівники слідчих підрозділів із метою реалізації положення ч. 2 ст. 222 КПК України вважають необхідним фіксувати таке попередження у формі «Протоколу попередження про недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування», у якому фіксується факт ознайомлення відповідної особи зі змістом ст. 222 КПК України про недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування, а у ст. 387 Кримінального кодексу України – про кримінальну відповідальність за розголошення даних досудового слідства або дізнання [9, с. 157].

Таким чином, пропонуємо закріпити два процесуальні документи: документ про нерозголошення даних досудового розслідування та документ про попередження про кримінальну відповідальність щодо розголошення відомостей досудового розслідування іншими працівниками.

Необхідно зауважити, що досить вагомим аспектом є прийняття рішення щодо розголошення окремих відомостей досудового розслідування з огляду на те, що спрогнозувати наслідки даного рішення неможливо. Варто зазначити, що розголошення інформації, яка є таємницею досудового розслідування, може призвести до дезорганізації роботи органів досудового розслідування, і таким чином здійснюється негативний вплив на всебічність, повноту та об'єктивність розслідування кримінального провадження. Оскільки гласність певних відомостей, що безпосередньо стосуються кримінального провадження, негативно може вплинути на розкриття злочину з огляду на те, що обізнаність певних осіб про розслідування кримінального провадження дозволить активно протидіяти діяльності слідчого шляхом знищення певних доказів, зміни своїх показань тощо.

Гриза О.В., проводячи опитування слідчих, виокремив, що 85% опитаних стверджували про необхідність та бажання відвідати курси навчання заходів із нерозголошення відомостей досудового розслідування. Під час спілкування зі слідчими було встановлено, що одні дотримуються думки про необхідність збереження від розголошення процесу підготовки до проведення слідчих (розшукових) дій, наприклад обшуку чи виїмки, натомість інші наголошують на абсолютній таємниці досудового розслідування в частині одержаних результатів проведення слідчих (розшукових) дій. Учений виокремив, що за допомогою проведення анкетування було встановлено найбільш важливі слідчі (розшукові) дії залежно від ефективного проведення від можливого розголошення інформації про час та дату її проведення, зокрема: затримання особи (26%), обшук або виїмка (25%), одночасний допит двох і більше осіб (18%), пред'явлення до впізнання (15%), освідчування (11%), слідчий експеримент (5%). Таким чином, ефективність проведення даних слідчих (розшукових) дій безпосередньо залежить від проінформованості учасників кримінального провадження [10, с. 157].

Таким чином, недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування, гарантова-

них кримінально-процесуальним законодавством, повинна ґрунтуватись на гарантіях конфіденційності та таємниці зазначених відомостей.

На наше переконання, рішення щодо розголошення відомостей досудового розслідування повинен приймати виключно слідчий, оскільки ч. 5 ст. 40 КПК України слідчий є самостійним у своїй процесуальній діяльності, але закон не визначає межі такої самостійності, тобто не встановлює чіткого переліку процесуальних рішень, які слідчий має право приймати самостійно і в разі настання негативних наслідків нести за це особисту відповідальність, передбачену законом.

Натомість ч. 2 ст. 36 КПК України передбачено, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів у процесі досудового розслідування у формі процесуального керівництва [3]. Таким чином, прокурор здійснює одночасно дві функції: нагляд за додержанням законності і керівництво досудовим розслідуванням, що здійснює слідчий. Беручи до уваги вищезазначене, логічно, що рішення слідчого про розголошення окремих відомостей, на наш погляд, має бути узгоджене з прокурором.

Погоджуємось із твердженням Кутазової І.В., яка визначає таку структуру механізму кримінально-процесуального забезпечення недопустимості розголошення відомостей кримінального судочинства:

1) кримінально-процесуальні норми, які регулюють відкритість і закритість кримінального судочинства з метою забезпечення недопустимості розголошення даних у кримінальній справі;

2) правовідносини, що забезпечують реалізацію процесуальних норм у сфері захисту конфіденційної інформації;

3) правосвідомість, що міститься у внутрішній потребі в законслухняній поведінці у сфері забезпечення недопустимості розголошення даних у кримінальній справі;

4) рішення, що визначають зміст документів, які забезпечують нерозголошення даних у кримінальній справі;

5) юридична відповідальність за порушення учасником кримінального процесу обов'язку з нерозголошення даних у кримінальній справі [11, с. 9, 13–15].

В умовах сьогодення уваги потребує питання щодо розголошення засобами масової інформації певної інформації, що стосується матеріалів кримінального провадження, незважаючи на встановлені кримінально-процесуальним заборони.

Проте варто зауважити, що у відомчих нормативно-правових актах ми зустрічаємо положення про те, що керівник слідчого підрозділу організовує висвітлення в засобах масової інформації стану розслідування окремих кримінальних правопорушень з урахуванням таємниці досудового розслідування [12].

Не можемо не погодитись із твердженням науковців, які зазначають, що таємниця досудового розслідування належить до категорії професійних таємниць, оскільки вона впливає зі змісту кримінально-процесуальної діяльності та являє собою обов'язкову умову її здійснення [13, с. 18].

Забезпечуючи нерозголошення відомостей досудового розслідування, кримінальний процесуальний закон гарантує захист під час кримінального провадження відомостей із приводу тих обставин, щодо надання яких є пряма заборона в законі (таємниця сповіді, лікарська таємниця, професійна таємниця захисника, таємниця нарадчої кімнати тощо) або які можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні особою, близькими родичами чи членами її сім'ї кримінального правопорушення, а також щодо службових осіб, які виконують негласні слідчі (розшукові) дії, та осіб, які конфіденційно співпрацюють із органами досудового розслідування (ч. 8 ст. 224 КПК України).

Потребує розгляд питання того, що ч. 3 ст. 47 КПК України встановлює, що захисник без згоди підозрюваного, обвинуваченого не має права розголошувати відомості, які стали йому відомі у зв'язку з участю у кримінальному провадженні і становлять адвокатську або іншу охоронювану законом таємницю. На нашу думку, доцільно зазначити, що дана інформація вважається «адвокатською таємницею» згідно із Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правилами адвокатської етики.

На відміну від КПК України, у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) ст. 387 передбачено відповідальність за розголошення не лише даних досудового розслідування, а й даних оперативно-розшукової діяльності, зважаючи на те, що суб'єктом злочину може бути як особа, яку попереджено в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані, так і суддя, прокурор, слідчий, працівник оперативно-розшукового органу незалежно від того, чи брала ця особа безпосередню участь в оперативно-розшуковій діяльності, досудовому розслідуванні за умови, якщо розголошені вказаними особами дані ганьблять людину, принижують її честь і гідність. Доречно звернути увагу на термінологічну неузгодженість ст. 387 КК України зі ст. 222 КПК України. Адже в першій використовується термін «дані», а у другому випадку – «відомості», аналогічно – «працівник оперативно-розшукового органу» (ч. 2 ст. 387 КК України) і «оперативні підрозділи» (ч. 1 ст. 41 КПК України).

Також на сучасному етапі до підрозділів Національної поліції надходить значна кількість депутатських запитів та звернень народних депутатів України, в яких вони просять надати інформацію про стан досудового розслідування в окремих кримінальних провадженнях, свідків, потерпілих, підозрюваних (обвинувачених), хронологію їх процесуального статусу та проведення слідчих (розшукових) дій. Проте звертаємо увагу, що слідчими підрозділами Національної поліції народним депутатам України надають відповіді з обмеженою інформацією про стан досудового розслідування у кримінальних провадженнях. Варто зазначити, що народні депутати України вимагають за надання неповної інформації на депутатське звернення та депутатський запит, притягнення службових осіб Національної поліції до адміністративної відповідальності відповідно до ст. 188-19 КУпАП.

Натомість наголошуємо, що відповідно до вимог ст. 19 Закону України «Про статус народного депутата» розкриття матеріалів досудового розслідування не поширюються.

Аналізуючи зарубіжний досвід, стверджуємо, що інститут нерозголошення відомостей досудового розслідування існує завдяки наявності певних правових гарантій, проте в деяких випадках спеціальні норми можуть бути відсутні.

Можемо привести як приклад КПК Республіки Молдова, в якій встановлено обов'язок забезпечення конфіденційності кримінального переслідування (ст. 212), а учасники процесуальних дій за вимогою органу кримінального переслідування та судової інстанції беруть на себе письмове зобов'язання про нерозголошення відомостей про приватне життя особи (ч. 2 ст. 15) [14]. Натомість КПК Вірменії та Республіки Білорусь, хоч і вказав на відсутність загальної імперативної норми, проте зазначений обов'язок суб'єктів кримінального провадження встановлюється сукупністю диспозитивних норм та приписів. Наприклад, КПК Вірменії передбачає обов'язок недоторканності приватного та сімейного життя (ст. 170), охорони державної таємниці (ст. 171), збереження службової та комерційної таємниці (ст. 172) [15]; у КПК Республіки Білорусь гарантується збереження таємниці особистого та сімейного життя (ст. 13 та ст. 23), застосування заходів безпеки (ст. 75) або збереження від нерозголошення інших охоронюваних законом таємниць, включаючи державну таємницю (ст. 257) [16].

Таким чином, підсумовуючи все вищезазначене, можемо стверджувати, що правовий інститут нерозголошення відомостей досудового розслідування належить до категорії професійних таємниць. Варто зазначити, що розголошення даних відомостей може призвести до дезорганізації роботи органів досудового розслідування, і таким чином здійснюється негативний вплив на всебічність, повноту та об'єктивність розслідування кримінального провадження.

Безпосередньо до гарантій нерозголошення відомостей досудового розслідування слід віднести нормативно-правові приписи кримінального та кримінального процесуального законодавства щодо заборони розголошувати без дозволу органів досудового розслідування та прокурора відомості досудового розслідування; процесуальну діяльність суб'єктів кримінального провадження, яка має на меті забезпечити режим таємниці досудового розслідування; процесуальну форму документів, які складаються у зв'язку з попередженням учасників кримінального провадження про недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування під загрозою кримінальної відповідальності; засади кримінального провадження, які визначають підґрунтя забезпечення таємниці досудового розслідування та прокурора застосовувати заходи забезпечення кримінального провадження з метою забезпечити нерозголошення відомостей досудового розслідування тощо.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. З метою вдосконалення положень чинного кримінального процесуального законодавства вважаємо за доцільне звернути увагу на такі аспекти:

1. В обов'язковому порядку долучати до матеріалів кримінального провадження згоду особи, стосовно якої стосуються відомості досудового розслідування.

2. Попередження слідчим (прокурором) осіб, які брали участь у провадженні слідчих дій або були присутніми при цьому, про обов'язок не розголошувати без його дозволу даних досудового слідства здійснювати в письмовій формі та, як наслідок, долучати до матеріалів кримінального провадження.

3. Рішення слідчого, який є самостійним у своїй процесуальній діяльності, про розголошення окремих відомостей, на наш погляд, має бути узгоджене з прокурором як процесуальним керівником досудового розслідування.

Тому пропонуємо викласти ч. 1 ст. 222 КПК України в такій редакції: «Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого, за згодою прокурора або прокурора і в тому обсязі, в якому він визнає можливим».

4. Відмежовувати, що захисник без згоди підозрюваного, обвинуваченого не має права розголошувати відомості, які стали йому відомі у зв'язку з участю в кримінальному провадженні й становлять адвокатську або іншу охоронювану законом таємницю. Доцільно зазначити, що дана інформація вважається більшою мірою «адвокатською таємницею» згідно із Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правила адвокатської етики.

5. Узгодити положення, що наведені у ст. 387 КК України, зі ст. 222 КПК України, а саме пропонуємо виключити ч. 2 та ч.3 ст. 387 КК України та притягувати до відповідальності в разі вчинення правопорушень за іншими статтями, зокрема за зловживання службовим становищем.

6. Привести у відповідність поняття, що містяться у ст. 387 КК України та статті 222 КПК України, адже в першій використовується термін «дані», а у другому випадку – «відомості», аналогічно – «працівник оперативно-розшукового органу» (ч. 2 ст. 387 КК України) і «оперативні підрозділи» (ч. 1 ст. 41 КПК України).

7. Слідчими підрозділами Національної поліції народним депутатам України за їхніми запитамі та зверненнями надаються відповіді з обмеженою інформацією про стан досудового розслідування у кримінальних провадженнях. Оскільки відповідно до вимог ст. 19 Закону України «Про статус народного депутата» розкриття матеріалів досудового розслідування не поширюються, тому є недоцільним та протиправним за надання неповної інформації на депутатське звернення та депутатський запит притягнення службових осіб Національної поліції до адміністративної відповідальності відповідно до ст. 188-19 КУпАП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Якубова А.З. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування у кримінальному провадженні. *Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ ім. Є.О. Дідоренка*. № 3. 2013. С. 199–209.

2. Лісогор В.Г. Криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 12.00.09. Київ, 2003.20 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення : 28.03.2019).

4. Коваленко В.В., Удалова Л.Д., Письменний Д.П. Кримінальний процес. Київ : Центр учбової літератури. 2013. 544 с.

5. Лісогор В.Г. Криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 12.00.09. Київ, 2003.20 с.

6. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України : Наказ МВС України №686 від 09.08.2012. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення : 29.03.2019).

7. Остапенко О.Є. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування як гарантія охорони нотаріальної таємниці. *Митна справа*. № 1(91). 2014. Ч. 2; кн. 1. С. 154–158.

8. Ляш А.О. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2013. № 1(7): URL : <http://lj.oa.edu.ua> (дата звернення : 29.03.2019).

9. Остапенко О.Є. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування як гарантія охорони нотаріальної таємниці. *Митна справа*. № 1(91). 2014. Ч. 2; кн. 1. С. 154–158.

10. Гриза О.В. Проблемні питання збереження таємниці досудового розслідування: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник публічного та приватного права*. № 6(2). 2016. URL : http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/6/tom_2/36.pdf (дата звернення : 29.03.2019).

11. Кутазова І. В. Механізм уголовно-процесуального забезпечення недопустимості розголошення даних уголовного судопроизводства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 12.00.09. Тюмень, 2011. 24 с.

12. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Інструкція затверджена Наказом МВС України № 570 від 06 липня 2017 р., затвердженого Міністерством юстиції України 27 липня 2017 року № 918/30786. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1770> (дата звернення : 29.03.2019).

13. Виноградова Г. Професійна таємниця в міжнародно-правових джерелах: окремі питання регулювання та використання досвіду в законодавстві України. URL : <http://www.justinian.com.ua/artide.php?id=2493> (дата звернення : 29.03.2019).

14. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Молдова № 111-115/451 від 12.06.2003. URL : <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view=doc&id=326970&lang=2> (дата звернення : 29.03.2019).

15. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Вірменії від 01.07.1998. URL : http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4261/file/Armenia_CPC_am2006_ru.pdf (дата звернення : 29.03.2019).

16. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Білорусь № 295-3 від 16.07.1999. URL : <http://www.tamby.info/kodeks/ypk.htm> (дата звернення : 29.03.2019).

Топчий В.В. КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ НЕРОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У статті досліджені окремі питання, пов'язані з нерозголошенням відомостей досудового розслідування та внесенням пропозицій до норм чинного КПК України. Предметом дослідження є діяльність органів досудового розслідування щодо недопущення розголошення даних. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі діяльності органів досудового розслідування та осіб, які звертаються із запитом щодо надання інформації. З метою врегулювання питання щодо нерозголошення відомостей досудового розслідування автором наведено напрями вдосконалення положень чинного кримінального процесуального законодавства щодо даного питання.

Ключові слова: слідчий, оперативні працівники, кримінальні процесуальні гарантії, досудове розслідування, відомості досудового розслідування, таємниця досудового розслідування.

Топчий В.В. УГОЛОВНЫЕ ПРОЦЕССУАЛЬНЫЕ ГАРАНТИИ НЕРАЗГЛАШЕНИЯ СВЕДЕНИЙ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОГО РАССЛЕДОВАНИЯ

В статье исследованы отдельные вопросы, связанные с неразглашением сведений досудебного расследования и внесением предложений в нормы действующего УПК Украины. Предметом исследования является деятельность органов досудебного расследования по недопущению разглашения данных. Объектом исследования являются общественные отношения, возникающие в процессе деятельности органов досудебного расследования и лиц, обращающихся с запросом о предоставлении информации. С целью урегулирования вопроса о неразглашении сведений предварительного расследования автором приведены направления совершенствования положений действующего уголовного процессуального законодательства по данному вопросу.

Ключевые слова: следователь, оперативные работники, уголовные процессуальные гарантии, досудебное расследование, сведения досудебного расследования, тайна досудебного расследования.

Topchiy V.V. CRIMINAL PROCESSAL WARRANTIES OF NON-DISCLOSURE OF READINESS REPORTING DATA

The article deals with separate issues related to the non-disclosure of information of the pre-trial investigation and the introduction of proposals to the norms of the current CPC of Ukraine. The subject of the investigation is the activities of the pre-trial investigation bodies to prevent disclosure of data. The object of research is the social relations that arise in the process of the activities of the bodies of pre-trial investigation and those who request information. In order to resolve the issue of non-disclosure of information of a pre-trial investigation, the author presents directions for improving the provisions of the current criminal procedural law on this issue.

The author claims that the legal institute of non-disclosure of information of pre-trial investigation belongs to the category of professional secrets. The author also notes that the disclosure of such information may lead to disorganization of the work of the pre-trial investigation bodies, thus negatively affecting the comprehensiveness, completeness and objectivity of the investigation of criminal proceedings.

The author of the article directly to the guarantees of non-disclosure of the information of the pre-trial investigation includes the legal and regulatory requirements of the criminal and criminal procedural legislation regarding the prohibition to disclose information of the pre-trial investigation without the permission of the bodies of pre-trial investigation and the prosecutor; procedural activity of the subjects of criminal proceedings, which is aimed at securing the pre-trial investigation; the procedural form of documents drawn up in connection with the warning of participants in criminal proceedings on the inadmissibility of disclosure of information of a pre-trial investigation under the threat of criminal liability; the bases of criminal proceedings, which determine the grounds for secrecy of pre-trial investigation; the procedural possibilities of the pre-trial investigation bodies and the prosecutor to apply measures to ensure criminal proceedings in order to ensure that the information of the pre-trial investigation is not disclosed, etc.

In order to improve the provisions of the current criminal procedural law, the author considers it appropriate to pay attention to the following aspects: to obligatory to include in the criminal proceedings the consent of the person in respect of which information of the pre-trial investigation is related;

the warning by the investigator (prosecutor) of persons who participated in the conduct of investigative actions or attended by him about the obligation not to disclose, without his permission, the data of pre-trial investigation to be carried out in writing and, consequently, to be included in the materials of criminal proceedings; The decision of the investigator, who is independent in his procedural activity, on the disclosure of certain information, in our opinion, must be agreed with the prosecutor as the procedural head of the pre-trial investigation.

Key words: investigator, operational workers, criminal procedural guarantees, pre-trial investigation, information of pre-trial investigation, secret of pre-trial investigation.